

Merkbaar Minder

Vermindering inhoudelijke
nalevingskosten

Ministerie van Financiën
Regiegroep Regeldruk

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	4
1.1	Achtergronden	4
1.2	Inhoudelijke nalevingskosten	4
2	Uitkomsten in thema's.....	6
2.1	Ervaren regeldruk	6
2.2	Roep om regels.....	7
2.3	Doel en plicht	7
2.4	Wettelijk vermoeden	7
2.5	Anders is (ook) goed.....	8
2.6	Definities en reikwijdte	8
3	Merkbaar minder; Mogelijkheden voor de toekomst.....	9
3.1	'Reguleren met vertrouwen'	9
3.2	Inhoudelijke nalevingskosten: verminderen of verschuiven?	9
3.3	Verborgene inhoudelijke nalevingskosten	9
3.4	Gesignaleerde reductiemogelijkheden tijdens het onderzoek	11
3.4.1	Milieu, Landbouw, Natuur	11
3.4.2	Vervoer	12
3.4.3	Arbeid	12
3.4.4	Zorg	13
3.4.5	Horeca/Voedsel	13
3.4.6	Financiën	13
3.4.7	Infrastuctuur, overig.....	14

1 Inleiding

1.1 Achtergronden

In de voortgangsrapportage Regeldruk Bedrijven van mei 2008 heeft het kabinet aangekondigd de inhoudelijke nalevingskosten merkbaar te willen verminderen¹. Daarvoor is een methodiek ontwikkeld en toegepast op zevenentachtig door bedrijven gesignaleerde onderwerpen in drieëntwintig wetten².

Om een eerste beeld te krijgen van inhoudelijke nalevingskosten die tot bedrijfsvreemde kosten leiden is een telefonische enquête onder ondernemers uitgevoerd. Het resultaat was een omvangrijke lijst van onderwerpen. Onderwerpen die door individuele ondernemers als bedrijfsvreemde inhoudelijke nalevingskosten worden ervaren. De ministeries en vertegenwoordigers van brancheorganisaties hebben een eerste selectie van zevenentachtig onderwerpen in drieëntwintig wetten gemaakt. Dit vertrekpunt van onderzoek stelt de ondernemer letterlijk centraal bij het terugdringen van regeldruk. Dat is een belangrijke verdienste van deze aanpak. Daar staat (helaas) tegenover dat elke individuele ondernemer een eigen beleving heeft over bedrijfseffecten van wet- en regelgeving. Het knelpunt van de ene ondernemer wordt door een andere ondernemer niet als knelpunt ervaren. Die laatste brengt vervolgens weer een eigen knelpunt naar voren.

Bij de meting werden door ondernemers en brancheorganisaties aanvullende onderwerpen naar voren gebracht, die ook als knelpunten worden ervaren uit oogpunt van regeldruk. Deze onderwerpen komen in een volgend onderzoek aan bod. Daarbij zullen die aanvullende onderwerpen kwalitatief worden beoordeeld op de aanwezigheid van bedrijfseffecten en meer in het bijzonder inhoudelijke nalevingskosten. Ten aanzien van die kosten worden vervolgens reductievoorstellen geïdentificeerd.

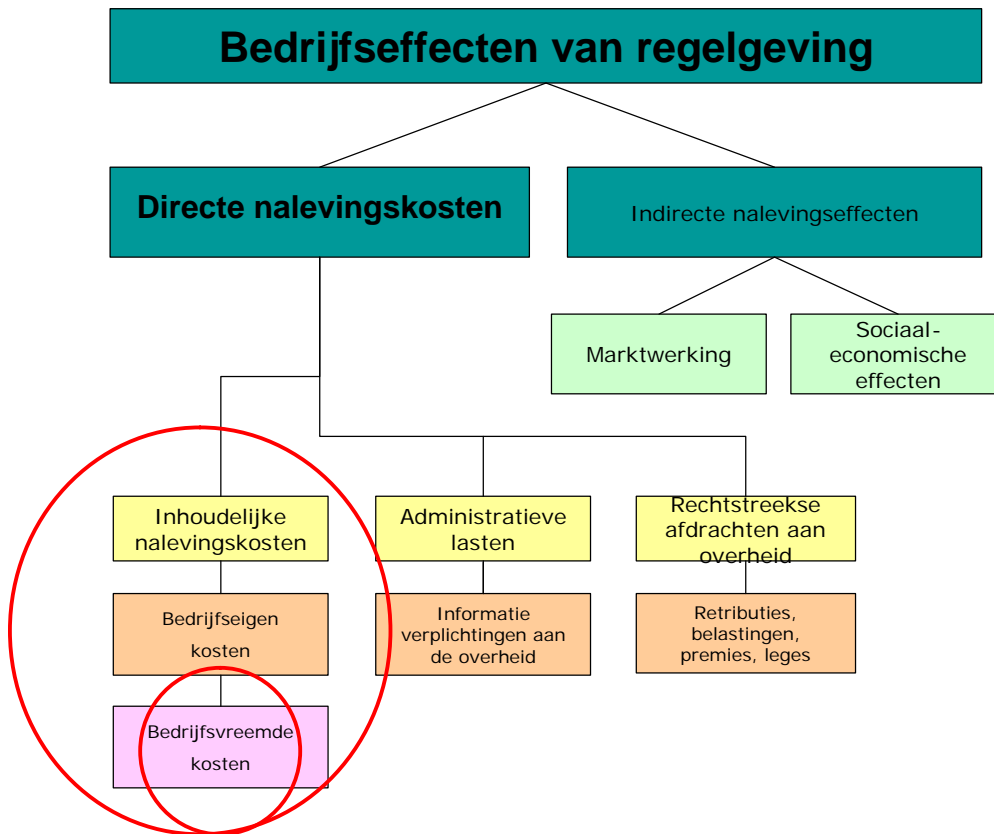
1.2 Inhoudelijke nalevingskosten

Gevolgen van wet- en regelgeving voor bedrijven, 'bedrijfseffecten', zijn uiteenlopend van aard. In het schema zijn de soorten bedrijfseffecten opgenomen. Tot de indirecte nalevingseffecten worden invloed op marktwerking en sociaal-economische effecten gerekend. Directe nalevingskosten vallen uiteen in rechtstreekse afdrachten aan de overheid, administratieve lasten en inhoudelijke nalevingskosten. Op die laatste bedrijfseffecten is dit onderzoek gericht.

---

¹ Brief van de staatssecretarissen van Economische Zaken en Financiën aan de Tweede Kamer inzake de voortgangsrapportage van de aanpak van regeldruk voor bedrijven "Merkbaar Minder"; Ministerie van Financiën; RR 2008 206 M, Den Haag, 20 mei 2008, p. 6.

² Merkbaar Minder, Inhoudelijke nalevingskosten van 23 wetten in beeld gebracht, USG Juristen, Utrecht, december 2008.

Een deel van de kosten die het bedrijfsleven maakt, hangt wel samen met de naleving van wet- en regelgeving, maar zou ook worden gemaakt als de desbetreffende bepalingen niet zouden bestaan. Vanuit een oogpunt van bedrijfscontinuïteit en winstdoelstellingen treft de ondernemer maatregelen. Onderhoud van machines is daar een voorbeeld van. Dit zijn de **bedrijfseigen kosten**. Wettelijk kunnen eisen worden gesteld, zoals bijvoorbeeld in de voedselveiligheid regelgeving, aan het onderhoud van machines. Die wettelijke eisen leiden tot inhoudelijke nalevingskosten voor de ondernemer. De kosten die de ondernemer *extra* maakt om aan die verplichtingen te voldoen zijn bedrijfsvreemde nalevingskosten. Hij maakt die kosten omdat het moet. Voor het bepalen van reductiemogelijkheden is het van belang vast te stellen welke kosten 'bedrijfseigen' en welke 'bedrijfsvreemd' zijn. Vermindering van regeldruk ten gevolge van inhoudelijke nalevingskosten richt zich ten eerste op de **bedrijfsvreemde kosten**.

2 Uitkomsten in thema's

Bij het onderzoek naar de zevenentachtig onderwerpen en de bijbehorende juridische kaders constateerde het onderzoeksteam dat er verschillende mogelijkheden zijn om inhoudelijke nalevingskosten te verminderen. Die mogelijkheden worden in deze paragraaf op hoofdlijnen beschreven.

2.1 Ervaren regeldruk

Op basis van gesprekken met ondernemers en brancheorganisaties bij de uitvoering van de onderzoeken is een aantal algemeen geldende thema's naar voren gekomen die een rol spelen bij regeldruk die ondernemingen ervaren. Die thema's zijn:

- *Onzekerheid.* Gebleken is dat onzekerheid over de wijze waarop de regels moeten worden nageleefd, leidt tot regeldruk. De kritiek van bedrijven op doelvoorschriften, zoals bijvoorbeeld in de Wet bescherming Persoonsgegevens, is dat men te weinig aanknopingspunten heeft voor de maatregelen die moeten worden getroffen om na te leven.
- *Bedrijfsomvang.* In sommige gevallen wordt opgemerkt dat bij het opstellen van de regels te weinig aandacht is geweest voor het (midden- en) kleinbedrijf. De grote onderneming is beter in staat om de bedrijfsvoering in overeenstemming met geldende regels te brengen en ervaart minder regeldruk dan het midden- en kleinbedrijf.
- *Uitvoering & toezicht.* Ondernemers signaleren ook dat op papier niets mis is met de regels. Verbetersuggesties die zij in die gevallen doen hebben vooral betrekking op de uitvoering door de overheid (termijnen) en het (inconsistente) toezicht van de overheid op de naleving van die regels.
- *Effectiviteit.* Het naleven van voorschriften waarvan de ondernemer het nut niet inziet, leidt tot meer regeldruk dan het naleven van andere voorschriften. Indien ondernemers worden bevraagd over een bepaalde regeling, komt regelmatig naar voren dat zij moeite hebben met de inhoud ervan omdat deze het beoogde doel naar hun mening niet goed weet te bewerkstelligen. Met andere woorden: Ondernemers stellen vraagtekens bij het publieke doel van de regeling.
- *Nieuwe regels en investeringskosten.* Nieuwe regels leiden niet alleen tot onzekerheid over de juiste wijze van naleven. Vaak brengt nieuwe regelgeving bij de introductie extra nalevingskosten mee. Soms gaat het om eenmalige kosten en heeft het vervolgens afschaffen of afzwakken van die regels vooral positieve effecten voor nieuwe toetreders
- *Gebruik van normen.* Normen waarnaar in wet- en regelgeving wordt verwezen, zijn niet altijd gratis toegankelijk. Daarnaast is de drempel voor het bedrijfsleven erg hoog om bij de totstandkoming van de normen (o.a. certificering- en accreditatie-eisen) betrokken te zijn..
- *Ongelijkheid.* Soms is de regel zelf niet zozeer het probleem en het daarbij ondervonden toezicht, maar geeft een vorm van ongelijkheid in normstelling of toezicht aanleiding tot irritatie. Gedacht moet worden aan verschillen *tussen* de ene en de andere overheid of de situatie dat bepaalde regels alleen voor Nederlandse ondernemers en niet voor buitenlandse ondernemingen gelden.
- *Gederfde inkomsten.* Regels kunnen leiden tot beperkingen in de bedrijfsvoering of de mogelijkheden tot het uitbreiden van bedrijfsactiviteiten. De ondernemer ziet dit soort beperkingen van zijn mogelijkheden als gederfde inkomsten/vertragingsschade. En ervaart in het verlengde daarvan regeldruk.
- *Economische versus technische levensduur.* Bij de berekening van de nalevingskosten is de economische en niet de technische levensduur gehanteerd. Veranderingen in wetgeving kunnen ingrijpen op de economische levensduur.
- *Onderdeel bedrijfsproces.* Bestaande regelgeving wordt in de loop van de tijd vaak onderdeel van het reguliere bedrijfsproces. Het blijkt in de praktijk lastig om de bedrijfsvreemde kosten van bestaande regelgeving te bepalen.

2.2 Roep om regels

Ondernemingen ervaren wetten en regels vaak als een last. De praktijk toont aan dat die effecten niet per definitie worden veroorzaakt door een keus van de overheid voor wet- en regelgeving. Een voorbeeld kan dit verduidelijken. In de bedrijfsvoering van bedrijven worden maatregelen getroffen om risico's voor de continuïteit van een onderneming te beheersen of zelfs uit te sluiten. Die maatregelen leiden tot bedrijfseigen kosten, er is geen sprake van inhoudelijke nalevingskosten, omdat de maatregelen niet zijn voorgeschreven. Vervolgens ontstaat in de sector de behoefte om die maatregelen te verankeren. Die behoefte bestaat niet bij de overheid. Er ligt een privaat initiatief ten grondslag aan de wens om regels van de overheid. Om het kaf van het koren te scheiden, het imago van de sector te verbeteren of om andere (sociaal-)economische motieven. De bedrijfskosten van dezelfde maatregelen die nu van overheidswege zijn bekrachtigd, zijn nu inhoudelijke nalevingskosten geworden. De bron van die (bedrijfseigen) kosten is immers veranderd.

2.3 Doel en plicht

In verschillende wetten kiest de wetgever voor het gebruik van doelvoorschriften, waartoe ook de zorgplichten zijn te rekenen. Een belangrijke functie van een dergelijke bepaling is het aan de normadessaat laten van de keuze van de wijze waarop aan de wettelijke verplichting wordt voldaan. Dergelijke bepalingen laten ruimte voor gedragalternatieven en gaan uit van de eigen verantwoordelijkheid van de nalever. Dit vormt een goede basis voor het tegengaan van inhoudelijke nalevingskosten. Een voorwaarde voor die laatstgenoemde werking is dan wel dat deze keuzeruimte door de overheid wordt geaccepteerd. De keuze voor de wijze waarop hij het publieke belang daadwerkelijk realiseert, wordt aan de ondernemer gelaten. Op de overheid in al zijn verschijningsvormen rust dan de plicht om vrijlatend te sturen.

Het gevaar dat de wetgever op twee gedachten gaat hinken ligt op de loer indien een doelvoorschrift vervolgens nader wordt ingevuld aan de hand van zelfregulering. Bij of krachtens de wet wordt dan bepaald dat door het bezit van een certificaat of keurmerk aan de wettelijke eisen wordt voldaan. Zo wordt één van de gedragalternatieven om het gestelde doel te bereiken, dwingend opgelegd omdat een dergelijk alternatief wordt (aan)gedragen door 'de sector'. De wetgever laat op die manier de daadwerkelijke realisatie van het publieke belang over aan (een selectie uit) een groep ondernemers of aan een brancheorganisatie, met als gevolg dat de keuzeruimte voor een bepaald gedragalternatief voor de individuele nalever vermindert of verdwijnt. Bijkomend effect van een dergelijke combinatie is dat de naleving van de bijbehorende keuringen en rapportageverplichtingen tot inhoudelijke nalevingskosten leidt. Bovendien beperkt dit de innovatieve kracht van het bedrijfsleven. Waar de wetgever met een doelvoorschrift de principiële keuze maakt voor ruimte voor de individuele onderneming dient zelfregulering bij voorkeur een ondersteunende rol te hebben.

2.4 Wettelijk vermoeden

Bij of krachtens de wet kan in het verlengde van een doelvoorschrift ook worden bepaald dat het wettelijk vermoeden ontstaat dat aan de eisen wordt voldaan door het naleven van normalisatienormen of een ander privaat normenkader. In deze variant houdt de wetgever wel vast aan de principiële keuze voor ruimte voor de individuele onderneming. Toch blijkt ook de precieze implementatie van het instrument van het wettelijk vermoeden in praktijk niet altijd even helder voor uitvoerende organen, toezichthouders en ondernemers. Indien de wetgever in het geheel niet verwijst naar een privaat kader heeft dit het voordeel dat vervolgens het uitvoerend orgaan of de toezichthouder minder snel in de verleiding komt om alsnog op twee gedachten te gaan hinken.

De aanwijzingen voor de regelgeving³ laten over de afweging van andere belangen in relatie tot normalisatie en certificering geen misverstand bestaan:

"Bij verwijzing naar normalisatienormen die verder gaan dan het publieke belang vereist, blijft de verwijzing beperkt tot het voor dat belang relevante deel van de normen. De wetgever zal steeds zoveel mogelijk moeten nagaan of bij totstandkoming van de normen alle relevante belangen betrokken zijn. Bezien moet worden of uit

³ Aanwijzingen voor de regelgeving tot en met 8^e wijziging; Circulaire van de Minister-President van 18 november 1992; Den Haag 2008, Ministerie van Justitie, aanwijzing 6 t/m 18 en in het bijzonder 8.

het Europees recht of ander internationaal recht voortvloeit dat naast Nederlandse ook buitenlandse normen, certificaten of certificerende instellingen dienen te worden erkend.”⁴

Het bovenstaande beoogt duidelijk te maken dat de wetgever uitsluitend verwijst naar normalisatienormen die bijdragen aan het publieke belang.

2.5 Anders is (ook) goed

Een andere techniek wordt ook toegepast om de individuele ondernemer keuzeruimte bieden, terwijl tegelijkertijd ook houvast wordt geboden voor wie daar meer bij gebaat is. Dit kan door **een dwingend voorgeschreven middel of concrete eis** expliciet te voorzien van de mogelijkheid van een alternatief. Dit kan door te bepalen dat een **ander middel ook is toegestaan mits hetzelfde doel of resultaat wordt bereikt** als het voorgeschreven middel. Een variant van deze techniek is het dwingend voorschrijven van het resultaat of het doel, zonder een concreet middel dwingend voor te schrijven. Om enig houvast te bieden voor de naleving, kan vervolgens worden omschreven hoe "in ieder geval" aan de norm wordt voldaan. Omdat in deze gevallen niet één gedragalternatief dwingend is voorgeschreven, wordt ruimte gelaten aan de individuele onderneming. In de eerste variant rust op de ondernemer een zwaardere bewijslast om aan te tonen dat de door hemzelf gekozen aanpak hetzelfde effect sorteert als het voorgeschreven middel.

Voor al deze varianten geldt ook weer dat de betrokken uitvoerende organen en toezichthouders de door de wetgever gegeven ruimte ook daadwerkelijk zullen moeten respecteren bij de toepassing van hun bevoegdheden. Onder die voorwaarde zal 'anders is (ook) goed' ook in praktisch opzicht invloed hebben op de verhouding tussen en omvang van bedrijfseigen - en bedrijfsvreemde inhoudelijke nalevingskosten.

2.6 Definities en reikwijdte

De afbakening van een **definitie** of het beperken van de werkingssfeer van een norm is een andere belangrijke mogelijkheid die de onderzochte wetten bieden om de voor het bedrijfsleven hinderlijke gevolgen van wet- en regelgeving te verminderen. Door bij de beoordeling van nut en noodzaak van een wettelijke verplichting explicieter de omvang van de groep ondernemers te betrekken, wordt voorkomen dat bedrijven onnodig onder de reikwijdte van de verplichting worden gebracht. Wanneer een definitiebepaling geen ruimte laat voor een beperking in die zin, kan ervoor worden gekozen de **reikwijdte** van een wettelijke verplichting te beperken. Dit kan door middel van een uitzonderingsbepaling. Zo zijn uitzonderingsbepalingen op te nemen die betrekking hebben op een bepaalde doelgroep, op bepaalde handelingen of op een bepaalde periode. Vanzelfsprekend vergt het gebruik van deze mogelijkheid een onderbouwing van de gekozen uitzondering op de (hoofd)regel.

Indien bepaalde personen, zaken of situaties wel onder de reikwijdte van een bepaling vallen, maar bijvoorbeeld een deel van de daaruit voortvloeiende verplichtingen niet moet gelden, dient zich een derde mogelijkheid aan; de **ontheffing of vrijstelling**. Deze kan zijn opgenomen in een wet in formele zin of in lagere regelgeving. Een individuele uitzonderingsmogelijkheid, de vrijstelling, is het aangewezen middel om individuele regeldruk te verminderen, indien een beoordeling op individueel niveau nodig is. Ingeval het bevoegd gezag daaraan individuele voorwaarden wil verbinden, kan een ontheffing of vrijstelling onder beperkingen worden verleend.⁵

⁴ Toelichting bij aanwijzing 8.

⁵ Zie aanwijzing 125 en 127 voor het gebruik van de termen "vrijstelling" en "ontheffing" en "beperking".

3 Merkbaar minder; Mogelijkheden voor de toekomst

3.1 'Reguleren met vertrouwen'

De overheid heeft een keuze als het gaat om het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken. Die keuzemogelijkheid heeft ook betrekking op de inzet van wet- of regelgeving als instrument. Dat een regeling zo min mogelijk lasten teweegbrengt voor onder meer bedrijven en instellingen, moet voorop staan als eenmaal voor deze vorm van overheidsinterventie is gekozen. De nadelige gevolgen van wet- en regelgeving voor de overheid enerzijds en burgers, bedrijven en instellingen anderzijds mogen niet onevenredig zijn in verhouding tot het publieke belang dat wordt gediend⁶. Beperking van regeldruk is in feite al in een vroeg stadium mogelijk.

Wat is nodig om regeldruk verdergaand te verminderen? Vertrouwen van de overheid in ondernemers. Dit kabinet en veel ondernemers doen een appel op meer vertrouwen en minder regels van de overheid. De overheid (en daar rekenen we het kabinet ook toe) kan en moet voor het borgen van maatschappelijke belangen en daarmee samenhangende risico's vertrouwen op ondernemingen. Zij mogen in staat worden geacht om hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te onderkennen en maatregelen te nemen om ongewenste gebeurtenissen zo veel mogelijk te voorkomen. Tegelijkertijd klinkt de roep om tegen een schending van dat vertrouwen hard op te treden. Dit laatste betekent dat de overheid moet kunnen beschikken over een stelsel van regels om daadwerkelijk op te kunnen treden. Er zullen dus altijd regels zijn.

Algemene regels komen al langere tijd tot stand in nauwe samenwerking met het maatschappelijke veld. Uiteindelijk ligt het primaat natuurlijk bij de politiek. Wel is het zo dat verschillende stelsels van regulering als een lappendeken over ons land liggen. Ondernemers ervaren juist daardoor regeldruk. Integratie van algemene regels vanuit de activiteiten van de ondernemer, zoals recent met het Activiteitenbesluit, dragen bij aan vermindering van regeldruk.

De mate waarin het bedrijfsleven in staat is om invulling te geven aan (maatschappelijke) verantwoordelijkheid vormt een belangrijk aanknopingspunt voor de overheid bij de keuze voor instrumenten om risico's te (laten) beheersen. Daarbij kan als vertrekpunt het adagium 'reguleren is goed, vertrouwen nog beter' dienen. De overheid neemt verantwoordelijkheid voor het scheppen van een kader (systeemverantwoordelijkheid). De ondernemer draagt zorg voor de feitelijke invulling van die verantwoordelijkheid. Regels zullen er in ieder geval altijd zijn. Goed toezicht en adequate handhaving zijn, naast die regels, onontbeerlijk voor maatschappelijk vertrouwen.

3.2 Inhoudelijke nalevingskosten: verminderen of verschuiven?

De vermindering van inhoudelijke nalevingskosten wordt niet bereikt door het verminderen van wet- en regelgeving alleen. Bij de vermindering of vereenvoudiging van regels wordt een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van ondernemers. Bedrijven voorzien, vaak op initiatief van brancheorganisaties, in "eigen" regels om die verantwoordelijkheid te kunnen realiseren. Op deze manier ontstaan codes, checklisten, interne richtlijnen oftewel "eigen" regels. Deze regels kennen geen grondslag in een wettelijke verplichting en zijn geen inhoudelijke nalevingskosten.

3.3 Verborgen inhoudelijke nalevingskosten

De formele wetgever onthoudt zich van uitputtende en betuttelende normstelling. De wetgever hanteert zorgplichtbepalingen en doelvoorschriften om ruimte te geven aan de verantwoordelijkheid van ondernemers. De inhoudelijke nalevingskosten zijn in principe gelijk aan de bedrijfseigen kosten. Op het eerste gezicht veroorzaken deze regels geen bedrijfsvreemde inhoudelijke nalevingskosten. In de uitvoering, bij het toezicht en de handhaving blijft tegelijkertijd de behoefte bestaan aan concrete regels, eisen en normen. Ook ondernemers kunnen die behoefte hebben. Ruimte in regelgeving wordt zo ingevuld met richtlijnen of

⁶ Aanwijzingen voor de regelgeving tot en met 8^e wijziging; Circulaire van de Minister-President van 18 november 1992; Den Haag 2008, Ministerie van Justitie, aanwijzing 6 tm 18 en in het bijzonder 13.

normering door brancheorganisaties, beleidsregels voor uitvoering, agenda's voor toezicht en toezichtarrangementen, die ook weer verplichtingen en kosten veroorzaken. Het effect daarvan is dat voor sommige ondernemers of instellingen de bedrijfsvreemde inhoudelijke nalevingskosten toe zullen nemen.

De Rijksoverheid doet meer en meer afstand van veel verantwoordelijkheden die dicht bij de burger en ondernemer moeten worden gelegd. Tegelijkertijd worden de regels die daarop betrekking hebben verminderd of vereenvoudigd. Ogenschijnlijk nemen de verplichtingen voor het bedrijfsleven dan in eerste instantie af. Gemeenten en provincies krijgen vervolgens verantwoordelijkheden voor de borging van publieke belangen toebedeeld. Zij voorzien in decentrale regels; regels die variëren per gemeente (en zelfs daarbinnen) en per provincie. Dit leidt in de praktijk tot een verschuiving van de bron van regeldruk. In voorkomende gevallen kan zelfs een verzwaring optreden, wanneer bedrijven in meer gemeenten of provincies actief zijn en bij gelijksoortige bedrijfsactiviteiten moeten voldoen aan onderling afwijkende verplichtingen. Die dus samenhangen met uitvoering en toezicht.

3.4 Reductie van nalevingskosten

Tijdens het onderzoek zijn meerdere oplossingen gepresenteerd voor de door het bedrijfsleven aangedragen knelpunten. Reductie van deze nalevingskosten staat niet op zichzelf, bij het zoeken naar oplossingen moet ook gekeken worden naar andere publieke belangen. Het Kabinet werkt waar mogelijk met meetbare doelstellingen. In gevallen waarin de (bedrijfsvreemde) nalevingskosten onevenredig hoog zijn wordt een reductie doelstelling vastgesteld. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zijn de volgende reductiedoelstellingen vastgesteld.

Tabel: kwantitatieve resultaten onderzoek nalevingskosten (x € 1 mln)

Gemeten nalevingskosten in domein	Bedrijfsvreemde nalevingskosten	Reductiemogelijkheden	
		€	%
Milieu, Landbouw/ Natuur	1.417	154	11%*
Vervoer	18	5	28%
Arbeid	300	70	23%
Zorg	3	1,5	50%
Horeca/Voedsel	53	41	77%
Financiën	7	2	22%
Overige	1	1	100%
Totaal	1.799	274	15%

* Op bepaalde onderdelen nader onderzoek noodzakelijk of doelregelgeving efficiënter kan worden ingevuld.

3.4.1 Milieu, Landbouw, Natuur

Voor het perceel milieu zijn door ondernemers in het onderzoek 46 onderwerpen aangedragen. Vanuit die onderwerpen is een vertaling gemaakt naar 68 concrete nalevingskosten in de volgende wetten: de Wet milieubeheer, de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, de Wet bodembescherming, de Wet (opslag) gevaarlijke stoffen, de Wet geluidshinder, de Flora- en Faunawet, de Gezondheidswet en Welzijnswet voor dieren, de Meststoffenwet, de Ammoniakwet, "EC regulation 1/2005 on protection of animals during transport and related operations".

Reductiemogelijkheden

Wet Milieubeheer Lozingen en Wet Verontreiniging Oppervlaktewater In het verleden moesten ook horecabedrijven met een werkproces waarbij geen of nauwelijks vet vrijkomt, een vetafscheidingsput plaatsen. Sinds de komst van het Activiteitenbesluit worden in samenspraak met het bevoegd gezag afspraken gemaakt over de noodzaak van een aanschaf van een vetafscheidingsput.	opgelost
Wet Milieubeheer en Wet bodembescherming Afschaffen van lekbakken indien met vloeistofdichte vloeren wordt gewerkt, meer duidelijkheid over wanneer een vloeistofdichte dan wel vloeistofkerende vloer dient te worden aangeschaft alsmede meer continuïteit in wetgeving.	€ 1,5 mln
Wet (opslag) gevaarlijke stoffen Diverse, o.a.: gasboxen alleen verplicht voor echt gevaarlijke stoffen, het terugbrengen van het aantal keuringen van rook/warmteafvoerinstallaties,	€ 93 mln

het afschaffen van lekbakken indien met vloestofdichte vloeren wordt gewerkt, uniformiteit bij toezichthouders met betrekking tot eisen aan veiligheidskluizen, enz.	
Flora- en Faunawet Meer gebruik maken van eerder gedane Flora- en Faunaonderzoeken.	€ 9,7 mln
Gezondheidswet en welzijnswet voor dieren Geen aanvullende eisen aan stalsysteem na het afgeven van een milieuvergunning; verlagen frequentie voor verplichte vijfjaarlijkse opleiding veevervoerder	€ 0,2 mln
Meststoffenwet Verlagen van de mestopslagcapaciteit, afschaffen van het bemonsteren van mestafvoer, verruiming van uitrijtijden voor mestafvoer.	€ 49 mln
Council Regulation (EC) No 1/2005 on the protection of animals during transport and related operations Betreft de uitkomsten van de kwaliteitsregeling Dierwaardig Vervoer gebruiken bij de exportcertificering; minder strenge eisen rond mesttransport, bijvoorbeeld schrappen verplichting GPS verbinding en geavanceerde weegsystemen.	€ 0,4 mln
Algemeen Het bedrijfsleven pleit voor minder verwijzingen naar normen in wetgeving en minder doorverwijzingen in normen. Mocht toch verwezen worden naar normen: gratis beschikbaar stellen normen, duidelijk leesbare normen en meer betrokkenheid van vooral MKB bij tot stand komen van normen.	Niet meetbaar
Totaal gemeten mogelijke reductie	€ 153,8 mln

3.4.2 Vervoer

In dit domein zijn onderwerpen gemeten uit het Arbeidstijdenbesluit, de Wegenverkeerswet en het ADNR (Accord Européen relatif au Transport International des Marchandises Dangereuses par voie de Navigation du Rhin).

Reductiemogelijkheden

ANDR Afschaffing meet- en ventilatieplicht voor schepen die uitsluitend containers vervoeren/wijziging	€ 5,2 mln
Arbeidstijdenbesluit Vervoer Afschaffen verplichte aanschaf werkmop voor taxiondernemers en/of chauffeurs. Dit knelpunt vervalt met de invoering van de boordcomputertaxi.	Niet meetbaar
Totaal gemeten mogelijke reductie	€ 5,2 mln

3.4.3 Arbeid

In dit domein zijn onderzocht: het asbestinventarisatierapport, de wet verbetering poortwachter, de verificatieplicht in de uitzendketen en onderwerpen op het gebied van arbeidsmiddelen. Het onderzoek naar het asbestinventarisatierapport en arbeidsmiddelen hebben, gezien het publiek belang (gezondheid en veiligheid), geen verbetervoorstellen opgeleverd.

Reductiemogelijkheden

Asbestinventarisatie Uitbreiding aantal gemeenten dat met een parapluvergunning voor woningcorporaties werkt.	Niet meetbaar
Wet verbetering Poortwachter Betere informatievoorziening en meer advisering van UWV aan werkgevers, betere afstemming tussen re-integratie van werknemers en de te volgen procedures, meer ondersteuning bij re-integratie van werknemers en meer uniformiteit in de verzekeringen die re-integratieactiviteiten vergoeden.	€ 70 mln
Verificatieplicht in de uitzendketen Meer duidelijkheid bij bedrijven over vereisten, mogelijk ontlasten kleine bedrijven, meer digitalisering, voorkomen dubbele verificatie.	Niet meetbaar
Totaal gemeten mogelijke reductie	€ 70 mln

3.4.4 Zorg

In dit domein zijn onderwerpen onderzocht in de Zorgverzekeringswet en de Kwaliteitswet Zorginstellingen. Bij de laatst genoemde wet bleek geen sprake te zijn van bedrijfsvreemde nalevingskosten.

Reductiemaatregel

Zorgverzekeringswet Aanpassing Addendum Zorgverzekeraars en afschaffen stapeling van toezicht	€ 1,5 mln

3.4.5 Horeca/Voedsel

In dit domein zijn onderwerpen op het gebied van de Warenwetgeving onderzocht, namelijk die samenhangen met de etikettering van voorverpakte producten, met "tracking and tracing" en met hygiëncodes.

Reductiemogelijkheden

Warenwet etikettering: uitzonderingen voor kleine bedrijven die direct aan de consument leveren en andere vormen van product- informatie en/of toepassing van flyers, kaarten of informatie via internet in plaats van etikettering per product.	€ 12 mln
Warenwet "tracking and tracing": beperking van de regels voor de detailhandel en horeca van reguliere leveranciers	€ 5,5 mln
Warenwet Door brancheorganisaties betere informatie aan ondernemers verschaffen over (niet wettelijk verplichte) hygiëncodes.	€ 23 mln
Totaal gemeten mogelijke reductie	€ 40,5 mln

3.4.6 Financiën

Het onderzoek naar onderwerpen in de financiële wetgeving had vooral betrekking op de Wet op het financieel toezicht (Wft), de Wet inzake de geldtransactiekantoren/Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wgt/Wwft) en de Wet op de Kanspelen (Wok). Naast de resultaten per onderwerp zijn er ook enige algemene conclusies te melden:

- Kleine en grote bedrijven moeten voldoen aan wet- en regelgeving. Dit kan er voor zorgen dat de wet niet passend is voor een klein bedrijf. In dat geval leidt wet- en regelgeving voor kleine bedrijven tot knelpunten. Het toepassen van maatvoering kan dit verlichten.
- In het kader van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme handhaven toezichthouders deze wet bij onder toezicht gestelde instellingen met een vergunning. Die instellingen zien evenwel partijen in de markt zonder vergunning opereren; zij wijzen er op dat de toezichthouder in onvoldoende mate hier tegen optreedt. Juist bij deze partijen zou het doel van de wet gerealiseerd kunnen worden, namelijk het voorkomen van witwassen en terrorismebestrijding.

Reductiemogelijkheden

Wet op het financieel toezicht Ontwikkel een handreiking of blauwdruk voor het voldoen aan de eisen rond administratieve organisatie en interne controle. Maak daarbij mogelijk gebruik van kennis grote verzekeraars.	Niet meetbaar
Wet inzake de geldtransactiekantoren Betreffende de kosten van voorgeschreven functiescheiding: inhuur van externen in plaats van extra werknemer, herverdeling taken en bevoegdheden en verdere digitalisering.	€ 0,65 mln
Wet inzake de geldtransactiekantoren Centraal organiseren opleidingen inzake administratieve organisatie en interne controle.	€ 0,05 mln
Wet inzake de geldtransactiekantoren Afschaffen van de bankgarantie voor agentschappen en snellere terugkoppeling van provider naar agenten.	€ 0,8 mln
Wet inzake de geldtransactiekantoren 200 euro, opnemen?	Niet meetbaar
Wet op de Kansspelen Afschaffen regionale afnameverplichting van opleidingen en toelaten meer erkende opleiders	€ 0,06 mln
Totaal gemeten mogelijke reductie	€ 1,56 mln

3.4.7 *Infrastructuur, overig*

In dit domein zijn onderwerpen bij de hygiëne en veiligheid in zwembaden, de Postwet, de elektriciteitswet 1998 en de Wet bescherming persoonsgegevens onderzocht.

Wat betreft de Wet hygiëne badinrichtingen en zwembadaangelegenheden staat een wetswijziging (Zwembadwet) op het programma waarin meer doelvoorschriften zullen worden geïntroduceerd. In het onderzoek naar de zwembadwet is overigens geconstateerd dat het bedrijfsleven zelf zonder wetswijziging al € 26 mln bedrijfseigen kosten kan besparen door gebruik te maken van een geautomatiseerd systeem voor de meting van de waterkwaliteit.

De onderzochte onderwerpen rond de postbezorging betroffen allen verplichtingen uit de oude Postwet, die zijn gecontinueerd in de nieuwe wet. Aangezien deze punten onderwerp zijn van een afweging tussen publieke dienstverlening en kosten, is hier gesuggereerd de nieuwe wet eerder te evalueren dan de oorspronkelijk bedoelde termijn van vier jaar.

Reductiemogelijkheden

Zwemwaterwet Opnemen van meer doelvoorschriften en minder middelvoorschriften in nieuwe zwemwaterwet. Ondernemers hebben dan meer vrijheid om op een voor hen efficiëntere manier aan de wet te voldoen.	€ 1 mln

Wet bescherming persoonsgegevens Ontwikkeling van arrangementen die betrekking hebben op voorlichting en advies op maat, waardoor bedrijven niet meer zijn aangewezen op extern advies. Deze dure adviezen bieden daarbij onvoldoende garantie dat de processen ook daadwerkelijk Wbp-proof zijn.	Niet meetbaar
Elektriciteitswet 1998 Faciliteren berichtenverkeer rond de biedplicht door TenneT.	Niet meetbaar
Postwet Evaluatie van nieuwe Postwet eerder dan na vier jaar	Niet meetbaar
Totaal gemeten mogelijke reductie	€1 mln